

12^ο Συνέδριο «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία»
Αθήνα, 7-9 Νοεμβρίου 2019
(<http://www.eleto.gr/gr/Conference12.html>)

Αφιερωμένο στον Ιπποκράτη

Σάββατο, 9 Νοεμβρίου 2019, 17:00–19:00

Ανοικτή συζήτηση:

Η ορολογία της ιατρικής, χτες–σήμερα–αύριο

(Συζήτηση γλωσσικών και ορολογικών ζητημάτων που αφορούν την ορολογία της ιατρικής στη διαχρονία της)

Ιατρική ορολογία και ποινική διαδικασία

Γεώργιος Π. Κριμπάς

Αρεοπαγίτης ε.τ.)

Καλησπέρα σας! Κατ' αρχάς, θέλω να ευχαριστήσω τον Πρόεδρο και τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της Ελληνικής Εταιρίας Ορολογίας (ΕΛ.ΕΤ.Ο.) για την εξαιρετική τιμή που μου έκαναν να με συμπεριλάβουν στους ομιλητές αυτού του Συνεδρίου, που έχει ως θέμα την ιατρική ορολογία, για να συνεισφέρω κι εγώ μερικά στοιχεία για τη σχέση της με την ποινική διαδικασία και ειδικότερα με το σημαντικότερο κομμάτι της που είναι η ποινική δίκη.

Η έναρξη της ποινικής διαδικασίας σηματοδοτείται από την άσκηση από τον Εισαγγελέα Πρωτοδικών ποινικής δίωξης κατά του φερόμενου ως δράστη κάποιου ή κάποιων ποινικών αδικημάτων, ο οποίος, πλέον, προσλαμβάνει την ιδιότητα του κατηγορουμένου, τα δε επόμενα στάδια αυτής είναι η παραγγελία (επίσης από τον Εισαγγελέα Πρωτοδικών) προανάκρισης ή κυρίας ανάκρισης, η έκδοση βουλεύματος – στα κακουργήματα κυρίως – για την παραπομπή ή μη του κατηγορουμένου στο ακροατήριο και, τέλος, η επ' ακροατηρίω διαδικασία, που συνιστά και την κορωνίδα της ποινικής διαδικασίας.

Ιατρικοί όροι – ζήτημα που ενδιαφέρει εδώ – απαντώνται σε όλα τα στάδια της ποινικής διαδικασίας, εφ' όσον αυτή αφορά (κυρίως και ενδεικτικά) εγκλήματα κατά της ζωής (ανθρωποκτονία με πρόθεση, ανθρωποκτονία με συναίνεση, συμμετοχή σε αυτοκτονία, ανθρωποκτονία από αμέλεια, παιδοκτονία, σωματική βλάβη εμβρύου ή νεογνού – άρθρα 299-304Α του ΠΚ), σωματικές βλάβες (απλή, απρόκλητη, επικίνδυνη, βαριά, θανατηφόρα, σωματική βλάβη από αμέλεια – άρθρα 308-315 του ΠΚ), το έγκλημα του βιασμού (άρθρο 336 του ΠΚ) και άλλα.

Ειδικές και συχνές περιπτώσεις χρήσης ιατρικών όρων είναι και εκείνες των αδικημάτων από ιατρική αμέλεια. Πλήθος ιατρικών όρων επίσης διαλαμβάνεται στις συντασσόμενες από ιατροδικαστές

ιατροδικαστικές εκθέσεις και από γιατρούς ιατρικές γνωματεύσεις, καθώς και σε εκθέσεις γιατρών-τεχνικών συμβούλων και, επίσης, σε καταθέσεις μαρτύρων-γιατρών στο στάδιο της ανάκρισης και κατά την εκδίκαση της υπόθεσης στο ακροατήριο.

Κάποιοι απ’ αυτούς τους όρους είναι κατανοητοί από τους δικαστικούς λειτουργούς και από τους λοιπούς παράγοντες της δίκης, διότι η χρήση τους είναι συνήθης. Άλλοι, όμως, χρήζουν επεξηγήσεων, διότι είναι άκρως εξειδικευμένοι. Γι’ αυτό το λόγο, πλην των άλλων μαρτύρων, καλούνται πάντοτε να εξεταστούν ως μάρτυρες και οι ιατροδικαστές, τόσο κατά το στάδιο της ανάκρισης όσο και στο ακροατήριο, γιατί η κατανόηση των ιατρικών όρων είναι απολύτως αναγκαία για την ασφαλή διάγνωση των κρινομένων υποθέσεων από το δικαστήριο.

Θα αναφερθώ, ακολούθως, ενδεικτικά σε ιατρικούς όρους που χρησιμοποιήθηκαν σε ιατροδικαστές κυρίως εκθέσεις, συνταχθείσες με αφορμή την τέλεση αδικημάτων βίας, στην εκδίκαση των οποίων, ο υποφαινόμενος πήρε μέρος ως Πρόεδρος της σύνθεσης του δικάσαντος δικαστηρίου.

- 1) Θανατηφόρα σωματική βλάβη, ως επακόλουθο σκοπούμενης σωματικής βλάβης. Αναφέρει η ιατροδικαστή έκθεση:

«Από τα χτυπήματα στην κεφαλή, που κατέφερε στην παθούσα με τα χέρια του ο δράστης, αυτή υπέστη κρανιοεγκεφαλικές κακώσεις, που προκάλεσαν οίδημα εγκεφάλου, θλάση εγκεφάλου, τραυματική υπαραχνοειδή αιμορραγία και, ακολούθως, θρόμβωση του άνω οβελιαίου κόλπου, με επίταση του εγκεφαλικού οιδήματος. Οι παθολογοανατομικές αυτές βλάβες, που, από τη στιγμή του τραυματισμού είχαν δυναμική εξέλιξη, προκάλεσαν, τις επόμενες ημέρες, αριστερή ημιπάρεση, ακατάσχετες επιληπτικές κρίσεις και, τελικά, τη συμπίεση του εγκεφαλικού στελέχους και τον θάνατο του θύματος».

- 2) Ανθρωποκτονία με πρόθεση:

Ο σύζυγος έσπρωξε με τα χέρια του τη σύζυγό του στη βεράντα του διαμερίσματός τους, που βρισκόταν στον δεύτερο όροφο πολυκατοικίας, από ύψος 6 μέτρων στο κενό και, συνεπεία της πτώσης της στο οδόστρωμα, υπέστη, όπως αναφέρει η ιατροδικαστική έκθεση, βαριά κρανιοεγκεφαλική κάκωση, ρινορραγία, θλαστικό τραύμα μετωπιαίας χώρας, κάταγμα μετωπιαίου οστού, αιμορραγικό οίδημα, εκχύμωση δεξιού οφθαλμού, κάταγμα σπλαγχνικού κρανίου, αιμοθώρακα δεξιά και κάταγμα πλευρών, οπότε, με μόνη ενεργό αιτία τις προαναφερθείσες κακώσεις, να επέλθει ο θάνατός της.

- 3) Ανθρωποκτονία με πρόθεση και βιασμός

Ευρήματα αναφερόμενα στην ιατροδικαστική έκθεση:

«Θλαστικό τραύμα αριστερής βρεγματικής χώρας, πολλαπλές ρήξεις του δακτυλίου του πρωκτού, μετά αιμορραγικής διηθήσεως των χειλέων αυτού, αιμορραγική διήθηση μαλακών μορίων αριστερής βρεγματονιακής χώρας, πολλαπλές ρήξεις του δακτυλίου και του προδρόμου του πρωκτού, εκτεταμένες ρήξεις της περιπρωκτικής χώρας και των μυών

του περινέου, εκτεταμένη αιμορραγία λόγω ρήξεων αγγείων της περιοχής και του αιμορροϊδικού πλέγματος».

Σε όλες τις ανωτέρω περιπτώσεις, οι ιατροδικαστές εξετάστηκαν στο ακροατήριο για να διαφωτίσουν για το περιεχόμενο των εκθέσεων τους τους μη διαθέτοντες, ευλόγως, ειδικές γνώσεις ιατρικής και ιατροδικαστικής δικαστές της έδρας και τους λοιπούς παράγοντες της δίκης.

Πλήθος ιατρικών όρων απαντάται επίσης σε υποθέσεις ανθρωποκτονιών ή σωματικών βλαβών από ιατρική αμέλεια, αδικημάτων δηλαδή που διαπράττονται κατά τη διάρκεια χειρουργικών επεμβάσεων κυρίως, οι οποίες, από αμελή συμπεριφορά του γιατρού, δεν έγιναν *lege artis*, ήτοι κατά τους κανόνες της ιατρικής επιστήμης. Αξίζει να λεχθεί ότι οι υποθέσεις που αφορούν ιατρική αμέλεια αποτελούν τον «σταυρό» των δικαστών, όπως χαρακτηριστικά λέγεται στον δικαστικό χώρο, διότι, ανεξαρτήτως των αντικειμενικών δυσχερειών της διερεύνησής τους, εξετάζονται σ’ αυτές, ως μάρτυρες κατηγορίας και υπεράσπισης, γιατροί κυρίως, δηλαδή συνάδελφοι των κατηγορουμένων, οι οποίοι, για ευνόητους λόγους, καταθέτουν αντιφατικά πράγματα, με αποτέλεσμα να δημιουργούν σύγχυση στους δικαστές που, όπως είπαμε, δεν έχουν τις απαιτούμενες ειδικές ιατρικές γνώσεις για να κάνουν τη δέουσα δικαστική διάγνωση.

Αναφέρω, ακολούθως, μια τέτοια περίπτωση ιατρικής αμέλειας:

Γαστρεντερολόγος νοσοκομειακός γιατρός υπέβαλε σε γαστροσκόπηση άντρα 55 περίπου ετών, που είχε διακομισθεί στο νοσοκομείο, με ενσφήνωση στον οισοφάγο του οστού από κοτόπουλο, που κατάπιε στη διάρκεια γεύματος. Ακολούθως, χωρίς να έχει διενεργήσει ακτινογραφία στομάχου, ώστε να εντοπίσει την ακριβή θέση του οστού στον οισοφάγο, ώστε να προβεί στην αφαίρεσή του, επιχείρησε, με το γαστροσκόπιο να σπρώξει τη μπουκιά και το κάτω απ’ αυτήν ευρισκόμενο μικρό οστό του κοτόπουλου, μήκους 3 περίπου εκατοστών, προς τη στομαχική κοιλότητα, με αποτέλεσμα το οστό, που ήταν ενσφηνωμένο στο άνω αορτικό τόξο του οισοφάγου, λόγω της αιχμηρότητάς του και της πίεσης που ασκήθηκε από το γαστροσκόπιο, να προκαλέσει στον ασθενή διάτρηση του οισοφάγου και ακολούθως μεσοθωρακίτιδα, με πνευμονικό απόστημα, και σηψαιμία, συνεπεία των οποίων υποβλήθηκε σε τραχηλική οισοφαγοστομία και τελικά σε αφαίρεση του οισοφάγου του και μετακίνηση του στομάχου του.

Βλέπετε, εκτός από την τραγικότητα της περίπτωσης, πόσους ασυνήθεις ιατρικούς όρους κλήθηκε να κατανοήσει το δικαστήριο, ώστε, βάσει των στοιχείων της υποθέσεως, να καταλήξει σε ασφαλή κρίση.

Τελειώνοντας, θέλω να σας ευχαριστήσω για την προσοχή και την υπομονή σας και, χαριτολογώντας, να πω ότι έχω την αίσθηση ότι το βάρος του ενδιαφέροντός σας μετακινήθηκε – ευλόγως, νομίζω – από τους ψυχρούς ιατρικούς όρους, στις θερμές δικαστικές υποθέσεις!

Και πάλι ευχαριστώ!